

המכון הישראלי לדמוקרטיה

04 יולי 2017

י' תמוז תשע"ז

חוות דעת בעניין תיקונים לחוק יסוד: הכנסת, חוק יסוד: הממשלה וחוק הכנסת

בנוגע לסמכויות ועדת חקירה פרלמנטרית

תקציר

הצעות החוק מטעם ועדת הכנסת אשר מובאות לדיון בוועדת הכנסת ביום 5.7.2017 עניינן הרחבת סמכויות ועדת החקירה הפרלמנטרית. לפי הצעת החוק ועדת חקירה פרלמנטרית תוכל לזמן בנוסף לבעלי תפקידים במגזר הציבורי גם בעלי תפקידים מחברות ציבוריות במגזר הפרטי, לחייב אותם להופיע בפניה ולהמציא לה מסמכים, וכן תהיה בעלת סמכות להטיל סנקציה פלילית על מי שמפר את דרישת ההתייצבות בפניה והמצאת המידע.

הנחות היסוד של חוות דעת זו הינן שראוי שהכנסת תעסוק בנושאים בעלי ענין ציבורי; ושיש צורך בחיזוק סמכויותיהן של ועדות הכנסת. עם זאת, אנו סבורים שההצעות הנוכחיות לחיזוק סמכויות ועדות חקירה פרלמנטריות אינן הדרך הנכונה והראויה לשם כך.

אנו סומכים ידינו על ההמלצות להסדיר את סדרי פעולתה של הועדה באמצעות קביעת קווים והטלת חובה על הגשת דוח ובו מסקנות דיוני הועדה. אנו מתנגדים להיבטים הבאים:

- החלת חובת ההתייצבות בוועדה והמצאת המסמכים על גורמים במגזר הפרטי.
- מתן סמכויות רחבות בענייני חיסיון ליושב ראש הועדה.
- הגדרת אי התייצבות ו/או אי המצאת מסמכים כעבירה שדינה קנס.
- הטלת סנקציות לא מידתיות על עובד או חברה שסירבו להופיע בפני הועדה או להמציא לה מסמכים (איסור להופיע בוועדות הכנסת למשך תקופה של עד חצי שנה).

הטעמים העיקריים להתנגדותנו הם:

- פגיעה אפשרית בעקרון הפרדת הרשויות על ידי הפיכת ועדת החקירה הפרלמנטרית, שהיא גוף פוליטי במהותו, לגוף מעין שיפוטי בעל סמכויות

מר אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

מר יוחנן פלסנר

נשיא

מר ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ר המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ר של כבוד

חברי הוועד המנהל

אלוף (מיל') אורנה ברביבאי

מר חן ליכטנשטיין

גב' מול מועלם

מר סלי מרידור

מר אבינועם נאור

עו"ד אבי פישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

מר יוסי קוצ'יק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי סילברמן אבליה, קנדה

ד"ר מרטיין אינדיק, ארה"ב

פרופ' ורנון בוגדנוב, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייר, ארה"ב

ד"ר איימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'ופה, גרמניה

השופטת דליה דורנר, ישראל

פרופ' רונלד דניאלס, ארה"ב

השגריר צ'ארלס היל, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רוברט מנוקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקסיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' יהודה דיינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

השופט מאיר שמגר, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי ג'סיין פרס, אסטרטגיה

פרופ' מרדכי קרמיצר, מחקר

פרופ' יידיה צ' שטרן, מחקר

עמיתים בכירים

אלוף (מיל') עמית אילון

פרופ' חנוך דגן

פרופ' תמר הרמן

פרופ' עמית כהן

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' גדעון רהט

פרופ' יובל שני

פרופ' איתן שניסקי

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק כרמון

המכון הישראלי לדמוקרטיה

מרחיקות לכת ביחס למגזר הפרטי, באופן שחורג מהנהוג בדמוקרטיות פרלמנטריות.

- פגיעה אפשרית בזכויות יסוד של גופים ואישים המוזמנים לוועדה, כולל בפרטיותם ובחיסיון המידע שברשותם.
- חריגה מקודים של תרבות פוליטית שמעלים סימן שאלה באשר לאפשרות של התנהלות דיוני ועדת החקירה באופן אובייקטיבי, נטול פניות, ללא משוא פנים, וללא שיקולים פוליטיים צרים וקצרי טווח.
- חשש שהצעות החוק "תפורות" למידותיו של המקרה הנוכחי העומד לנגד עיניהם של חברי הכנסת, אך הן בעלות משמעות החורגת בהרבה ממקרה זה, ועלולות להיות בעלות השלכות שליליות כאמור על עקרון הפרדת הרשויות וההגנה על זכויות יסוד של ארגונים ואזרחים.
- סכנת המדרון החלקלק של שימוש במנגנוני ועדת החקירה הפרלמנטרית ביחס לגופים נוספים באופן שחורג מתכליות הפיקוח, הבקרה, החקיקה והייצוג של הרשות המחוקקת.

רקע

ועדת הכנסת יזמה מספר תיקונים לחוקים שעניינם הרחבת סמכויות ועדת החקירה הפרלמנטרית וקביעת סדרי עבודתה. הצעות אלה יובאו לדיון בוועדת הכנסת ביום 5.7.2017. לפי התיקונים המוצעים ועדת חקירה פרלמנטרית תוכל לזמן בנוסף לבעלי תפקידים במגזר הציבורי גם בעלי תפקידים מחברות במגזר הפרטי, לחייב אותם להופיע בפניה ולהמציא לה מסמכים, וכן תהיה בעלת סמכות להטיל סנקציה פלילית על מי שמפר את דרישת ההתייצבות בפניה. ההקשר הנוכחי של הצעות החוק הוא החלטת מליאת הכנסת על הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת הקצאת האשראי במשק והסדרי חוב, וזאת על רקע משבר האשראי של אליעזר פישמן.

הנחות היסוד של חוות דעת זו הינן שהכנסת רשאית וצריכה לעסוק בנושאים כגון אלה, משום שמדובר בנושא בעל ענין ציבורי ובפעולה שתכליתה הגנה על האינטרס הציבורי שהיא אחד מתפקידיו החשובים של הגוף המחוקק. בנוסף מוסכם שבאופן עקרוני יש צורך בחיזוק סמכויותיהן של ועדות הכנסת ככלי פיקוח ובקרה בעיקר על הרשות המבצעת. עם זאת, התיקונים המוצעים בנוגע לסמכויותיה וסדרי פעולתה של ועדת החקירה הפרלמנטרית אינם הדרך הנכונה והראויה לעשות זאת.

1. הרחבת סמכויות ועדת החקירה הפרלמנטרית מעבר לסמכויות המסורות על פי חוק לוועדות הקבועות של הכנסת באשר לחובת התייצבות. הרחבה זו כוללת מתן סמכות בידי יושב ראש הועדה לזמן עובדים ונושאי משרה בהווה או בעבר בחברות ציבוריות המשתייכות למגזר הפרטי. בידי הועדה מוקנית גם הסמכות לקבוע בהחלטת רוב חבריה חובת התייצבות במקרה שהמוזמן לא התייצב לדיוני הועדה.
 2. הרחבת סמכויות ועדת החקירה הפרלמנטרית מעבר לסמכויות המסורות על פי חוק לוועדות הקבועות של הכנסת באשר לחובה למסור מידע - על המוזמן או משעה שנקבעה לגביו חובת התייצבות למסור את המידע המבוקש על ידי יושב ראש הועדה. גם בעניין זה יש סמכות לוועדה ברוב חבריה לחייבו להמציאם לוועדה. ניתן לערער על חובת המצאת המסמכים מטעמים מסוימים של בטחון המדינה או חיסיון ליושב ראש הועדה, וההחלטה אם לחשוף את המסמכים בפני שאר חברי הועדה ו/או לנהל דיון חסוי נתונה בידי של יושב הראש.
 3. הגדרת סדרי עבודתה של ועדת החקירה הפרלמנטרית – קביעת קוורום של רוב חברי הועדה לשם קיום דיוניה; קביעת חובת השתתפות של חבר כנסת ברוב ישיבות הועדה כתנאי להשתתפות בהצבעה על מסקנותיה; פירוט החובה להניח דוח פעולות ומסקנות של הועדה והאפשרות להניח דוח ביניים, שאושרו על ידי רוב חברי הועדה תוך צירוף עמדת המיעוט.
 4. הגדרת אי התייצבות בפני הועדה ואי המצאת מסמכים כעבירה שדינה קנס.
 5. מתן אפשרות בידי יושב ראש הכנסת להטיל סנקציות על המסרבים להופיע בפני הועדה או להמציא לה מסמכים או מי מטעמם בנוגע לפעילותם בכנסת. יושב ראש הכנסת יוכל לקבוע כי המסרב או מי מטעמו או שפועל למענו (לרבות שדלן) לא יוכל להשתתף בוועדות הכנסת למשך תקופה של עד חצי שנה, והדבר אמור גם לגבי גוף או חברה אליהם משתייך העובד.
- לדעתנו, היוזמה הכללית של עיגון סמכויות ועדות חקירה פרלמנטריות בחוק וקביעת סדרי עבודתה של הועדה הם תיקונים נכונים וראויים. לדוגמא, הדרישה לקוורום בדיוני הועדה ראויה והכרחית, וראוי גם התיקון לפיו מסקנות הועדה צריכות להיתמך על ידי רוב חברי הועדה.
- עם זאת אנו מתנגדים ליסודות הבאים בהצעת החוק:

המכון הישראלי לדמוקרטיה

- החלת חובת ההתייצבות בוועדה והמצאת המסמכים על גורמים במגזר הפרטי.
- מתן סמכויות רחבות בענייני חיסיון ליושב ראש הוועדה.
- הגדרת אי ההתייצבות או אי המצאת מסמכים כעבירה שדינה קנס.
- הטלת סנקציות לא מידתיות על עובד או חברה שסירבו להופיע בפני הוועדה או להמציא לה מסמכים.

הטעמים להתנגדות לתיקוני החקיקה

חריגה מסמכות ופגיעה בעקרון הפרדת הרשויות

- חריגה מסמכויות ועדת החקירה הפרלמנטריות - ועדות חקירה פרלמנטריות הן ועדות פוליטיות ואינן גוף מעין-שיפוטי, בשונה מועדת חקירה ממלכתית. היות שסמכותה של הכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לפי סעיף 22 לחוק יסוד: הכנסת אינה מגובה בהסמכה לתת בידיה סמכויות רחבות הניתנות לגוף מעין שיפוטי (כפי שציין היועץ המשפטי לכנסת בחוות דעתו בעניין זה) – מבקשת ההצעה הנוכחית להפוך את הגוף הפוליטי-- שהרכבו מבוסס על יחסי הכוחות בכנסת, ושעל פי פסיקת בית המשפט יכול למלא את תפקידו על פי שיקולים פוליטיים (בג"צ 731/84 קריב נ' ועדת הכנסת) -- לגוף מעין-שיפוטי. לפיכך, התיקונים המוצעים פוגעים בעקרון הפרדת הרשויות ויוצרים עירוב מסוכן של מתן סמכויות מעין שיפוטיות לגוף פוליטי וזאת ביחס לקשת רחבה של גורמים חיצוניים לו (בשונה למשל מהסמכויות המעין שיפוטיות הנתונות לוועדת האתיקה של הכנסת).
- הרחבת הסמכויות חורגת מהמקובל בדמוקרטיה פרלמנטריות. סמכות זו של חובת ההתייצבות ומסירת מידע של גורמים במגזר הפרטי שהכנסת מבקשת לתת בידיה חורגת מהמקובל בדמוקרטיה פרלמנטריות. בבריטניה למשל, אין לוועדות הפרלמנטריות, כולל ועדות חקירה פרלמנטריות, סמכות לחייב נציגים מהמגזר הציבורי להתייצב בפניהן (סמכות הקיימת בישראל), קל וחומר שאין סמכות כזו לגבי גורמים במגזר הפרטי. כמו בישראל, הועדות רשאיות לזמן כל גורם לדיון, אך אין בסמכותן לכפות עליו חובת ההתייצבות. יש לציין כי הגדלת מעגל הגופים המחויבים לחקירה על ידי הוועדה הפרלמנטרית באמצעות התוספת של חברות ציבוריות ומתן סמכויות מעין שיפוטיות לזמן עדים מקרבת את ועדות החקירה הפרלמנטריות למודל של ועדת חקירה ממלכתית, שכידוע היא גוף עצמאי ובלתי תלוי, עומד בראשה שופט בדימוס, ולגביה קיימת חקיקה מיוחדת המעגנת את סדרי עבודתה וזכויות הנחקרים.

המכון הישראלי לדמוקרטיה

- החלת חובת ההתייצבות בפני הועדה על גורמים במגזר הפרטי חותרת תחת האבחנה החיונית בחברה דמוקרטית בין מגזר ציבורי, מגזר פרטי ומגזר שלישי (חברה אזרחית). החלת חובת ההתייצבות על בעלי תפקידים בחברות ציבוריות, שהן ליבתו של המגזר הפרטי, היא בבחינת חדירה של הכנסת לספירה הפרטית. שוב, אין פירושו של דבר שהכנסת באמצעות ועדת חקירה פרלמנטרית אינה יכולה לעסוק בנושאים מעין אלה – מחובתה לעסוק בכך – והיא אף רשאית לזמן גורמים אלה לדיון, אך לא ביושבה כגוף מעין שיפוטי בעל סמכות להטיל סנקציות פליליות, אלא בהיותה גוף בקרה ופיקוח פוליטי.

פגיעה בזכויות יסוד

- פגיעה בזכויות היסוד של המוזמנים/מעידים בפני הועדה - ועדות הכנסת, ולפיכך גם ועדת חקירה פרלמנטרית, רשאיות לחייב עובדי ציבור להופיע בפניהן ולהמציא להן מסמכים הדרושים לשם עבודתן. אך גם סמכות זו מוגבלת על ידי מתן האפשרות בידי השר הממונה או העומד בראש הגוף אפשרות להופיע במקום העובד המוזמן. הגנה מעין זו לא תעמוד לגורמים במגזר הפרטי במידה ויחויבו להופיע בפני הועדה. גם חוק ועדות חקירה המקנה סמכויות לוועדות חקירה ממלכתיות מפרט את זכויות המוזמנים להעיד בפני הועדה (למשל זכותם להופיע עם עורך דין ולהיות מוזהרים במידה ותוצאות החקירה עלולות לפגוע בהם). אף בארה"ב, שיש להניח שחברי הכנסת שואבים משם את ההשראה לחיזוק סמכויות החקירה שלהם, רשאי מוזמן לוועדות הקונגרס שלא להשיב לשאלה מחשש שתשובתו תפליל אותו וזאת בחסות התיקון החמישי לחוקה. ההצעה הנוכחית מבקשת להפוך את המוזמנים לנחקרים-נאשמים, וזאת מבלי לדאוג להגנה ראויה על זכויותיהם.
- פגיעה בפרטיות - הצעה זו גם אינה מתמודדת עם הפגיעה החמורה שעלולה להיות בפרטיותם של גופים ואנשים מהמגזר הפרטי. נושא הסודיות וחסיון המסמכים אינו מוסדר דיו ובאופן ראוי בהקשר של סדרי עבודת הועדה. לפי נוסח ההצעה במקרה של הטלת חובה להמציא מסמכים לוועדה יכול הגורם הנחקר לערער על כך מטעמים של פגיעה בביטחון המדינה, יחסי החוץ, קשרי מסחר בינלאומיים או בשל פגיעה בזכות או בחיסיון הקבוע בדין. אולם הפרוצדורה המוצעת עלולה לגרור פגיעה בעקרון החיסיון והפרטיות. לפי הצעת החוק, יושב ראש הועדה עצמו, שהוא כזכור אישיות פוליטית (בשונה למשל מיושב ראש ועדת חקירה ממלכתית שהוא שופט בדימוס), יקבל את ההחלטה אם לחשוף את המסמכים. זוהי סמכות מופרזת ולא סבירה בהינתן העניין של יושב ראש הועדה בכובעו הפוליטי בפרסום חומרי

המכון הישראלי לדמוקרטיה

החקירה. במקרה שיושב הראש מחליט שיש חובה להמציא את המסמכים הוא יכול להחליט על קיום ישיבה חסויה ולהטיל איסור על פרסום הדברים הנאמרים בה. היות שבדרך שגרה ישנה שקיפות מלאה של דיוני ועדות הכנסת קשה להאמין שניתן יהיה לאכוף חסיון זה ולוודא כי עקרון סודיות הדיונים נשמר. אמנם לאדם המחויב להמציא מסמכים שמורה זכות ערעור נוספת אך כיוון שהגוף הדורש את המסמכים (ועדת החקירה הפרלמנטרית) הוא גם זה שאמור לאשר את חסיונם – אין זה סביר שערעורו יתקבל. מכאן שבהליך זה הופכת עצמה ועדת החקירה הפרלמנטרית לגוף מעין שיפוטי ולערכאת ערעור גם יחד, וליושב ראש הועדה מוקנות סמכויות שיפוטיות ושיקול דעת משפטי.

תרבות פוליטית והיסטוריה פוליטית

- טשטוש תכלית הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית – אמנם סעיף 22 המקנה לכנסת סמכות להקים ועדת חקירה מותר מרחב עמום באשר להגדרת נושא החקירה ("לחקור דברים שהכנסת קבעה"). עם זאת, לרוב, ועדות חקירה פרלמנטריות הוקמו על מנת לבדוק את מדיניות והתנהלות הממשלה, ובכך ערכן. הן משמשות כלי פיקוח נוסף של הכנסת על עבודת הממשלה, וכן יכולות לשמש זירה להעלאת נושאים לסדר היום הציבורי. בתיקונים אלה הכנסת מבקשת להפוך את ועדות החקירה לגוף מעין שיפוטי ולא רק לגוף פרלמנטרי מבקר, מפקח וממליץ על קווי מדיניות ויוזמות חקיקה. הסכנה היא שחברי הכנסת ביושבם כחברי ועדה יהפכו למעין חוקרים ושופטים, ודיוני הועדה למעין בית משפט אך ללא ההגנות הראויות וההליכים המקובלים.
- על אף שרוב ועדות החקירה הפרלמנטריות לא היו אפקטיביות או בעלות השפעה מכוננת על הנושאים שבהן עסקו, הרי שבעבר, גם במסגרת הפרשנות המצומצמת של סמכויות הועדה, כיהנו מספר ועדות שהשיאו תרומה של ממש להעלאת נושאים לסדר היום הציבורי ולגיבוש מדיניות וחקיקה (לדוגמא, הועדה לעניין הסחר בנשים, הועדה לבדיקת עמלות הבנקים, הועדה לאיתור והשבת נכסי הנספים בשואה והועדה לייצוג הולם של המגזר הערבי בשירות המדינה). כך שגם בעבר, במסגרת זימון וולונטרי של אישים והמצאת מסמכים, הצליחו ועדות חקירה פרלמנטריות להשיא תרומה לקידום האינטרס הציבורי. לכן יתכן שעניגון חובת ההתייצבות והמצאת המסמכים הוא בגדר התפרצות לדלת פתוחה. פרט למקרים אחדים בעבר (למשל במקרה של ועדת החקירה לאירועי עמונה ב-2006) רוב הועדות זכו לשיתוף פעולה מצד הגורמים הרלבנטיים.

המכון הישראלי לדמוקרטיה

- הקניית אופי מעין-שיפוטי לוועדת החקירה הפרלמנטרית מחייבת התנהלות דיוני הועדה ללא משוא פנים ובאופן הוגן. גוף המקנה לעצמו סמכויות מעין-שיפוטיות לא יכול להרשות לעצמו התבטאויות פומביות, כמו אלה שאנו עדים להן בהקשר לנושא החקירה הנוכחי, המעידות על מסקנות החקירה ותוצאותיה עוד בטרם התבררו העובדות לאושרן. זאת ועוד, היות שחברי הכנסת בשמשם חברי ועדת חקירה פרלמנטרית אינם הופכים עורם ומוחקים את זיקתם הפוליטית, והיות שאין בידיהם ההכשרה לפעול כחוקרים נטולי פניות, נשאלת השאלה האם כשמדובר בזירה של גופים ואנשים פרטיים תוכל ועדת החקירה הפרלמנטרית לפעול באופן אובייקטיבי על מנת להגיע לחקר האמת.

היבטים פרוצדוראליים בעלי השלכות מהותיות

- שינוי פָּחול של חוק יסוד ועוד לתכלית של התאמתו לגופו של מקרה ואף לגופו של אדם חותרים תחת היסודות החוקתיים של הדמוקרטיה הישראלית, כמו גם עומדים בסתירה לתכלית החוק, שצריך להיות כללי ולא להיות מנוסח כמענה לנסיבות קונקרטיות. מקריאת נוסח החוק מסתמן כי המחוקקים רואים לנגד עיניהם את המקרה הנוכחי - של הבנקים והטייקונים - ואינם שוקלים כראוי אם הסנקציות הולמות גם מקרים שבהם מעורבים גורמים אחרים. לדוגמא, הסנקציה על הגורם המסרב להתייצב או מי מטעמו שעניינה איסור על השתתפות בוועדות הכנסת לתקופה של עד חצי שנה אינה מידתית ונגועה בחוסר סבירות. יתכן כי חברי הכנסת מעמידים לנגד עיניהם גורמים הקשורים לנסיבות המקרה הנוכחי, אך אינם לוקחים בחשבון השלכות כלליות שליליות שעלולות להיות לסנקציה מעין זו על פגיעה בעקרונות חופש הביטוי והייצוג. גם הקביעה כי ניתן יהיה לחייב את מי שכהן בעבר בתפקיד בחברה ציבורית להופיע בפני הועדה יש יסוד להאמין כי היא נובעת מהנסיבות המיוחדות של המעורבים במקרה הנוכחי ואף היא חורגת מגבולות הסביר.

היבטים נורמטיביים

- מדרון חלקלק - יש לזכור שהפעם נשוא תיקוני החקיקה הם הבנקים ואנשים בעלי ממון (שגם להם יש זכויות על פי חוק). אך מחר תוכל הכנסת להעניק אותו "טיפול" לגורמים בחברה האזרחית כמו נציגי ארגוני זכויות אדם, ובעתיד - מי יישורנו. המדרון החלקלק קשור גם לאפשרות שהרחבת הסמכויות תזלוג לוועדות הכנסת הקבועות -- שעל אף שאנו תומכים עקרונית בחיזוקן באמצעות אימוץ שימוע נושאי

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

ובמקרים מסוימים גם לבעלי משרות בשירות הציבורי-- עדיין רחוקה הדרך מהפיכת ועדות הכנסת למעין בית דין שדה.

לסיכום, יוזמה זו מוכיחה את מה שאמר מונטסקייה בחיבורו "על רוח החוקים", שאם אין לגופים אחרים זכות לבלום את יזמותיו של הגוף המחוקק, "יהפוך גוף זה לדספוטי; שכן מאחר שיוכל במצב כזה לתת בידי עצמו את כל הכוח שרק עולה בדעתו ישים לאין את כל שאר הרשויות." אך נדמה שבתיקונים המוצעים מבקש המחוקק הישראלי ללכת צעד קדימה ולשים לאין לא רק את שאר הרשויות אלא גם גורמים במגזר הפרטי וזכויות היסוד שלהם. מדובר אפוא ביוזמה המפרה את האיזון בין הרשויות, אשר מבקשת להעניק לוועדה פוליטית סמכויות מעין-שיפוטיות החורגות מהמקובל בדמוקרטיה פרלמנטריות אחרות, ובכך להסתכן בהפיכתה לגורם "מחסל חשבונות" אידיאולוגיים ופוליטיים.

עם זאת, אין פירושו של דבר שאין בסמכותה של הכנסת לדון באמצעות ועדות הכנסת או ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא שהיא מצאה לנכון להעלות לסדר היום על מנת להגן על האינטרס הציבורי. אך יש להיזהר שבשם הלהט להפוך את הוועדה ל"בעלת שיניים" במקרה הנוכחי לא יוצר גולם שיקום על יוצרו.

אנו קוראים לחברי הכנסת להמשיך בקידום המגמה של חיזוק כלי הפיקוח והבקרה שלהם על הרשות המבצעת. עם זאת אנו סבורים שלא יהיה זה נכון לקדם את הצעות החוק במתכונתן הנוכחית. יש לבחון מחדש את הרעיון של הטלת חובת התייצבות על גופים במגזר הפרטי והסמכות להטלת סנקציות פליליות, וכן לשקול אימוץ פרוצדורה שתאפשר למוזמני הוועדה לטעון לסודיות מקצועית או מטעם אחר בפני גוף שיפוטי. יש להמשיך ולקיים דיון מעמיק בדרכים קונסטרוקטיביות לחיזוק סמכויותיהן של ועדות הכנסת, ובכללן ועדות חקירה פרלמנטריות, על מנת להעצים את כוחה של הכנסת כגוף פיקוח ובקרה אפקטיבי הפועל לטובת ההגנה על האינטרס הציבורי.

ד"ר דנה בלאנדר

המכון הישראלי לדמוקרטיה